

Önsöz

Galip YALMAN*

Türk Sosyal Bilimler Derneği (TSBD)'nin ülkemizde bilim hayatının gelişmesi amacı ile düzenlediği periyodik faaliyetlerin en önemlilerinden biri Ulusal Sosyal Bilimler Kongreleri'dir. İlki 1980 yılında, sonraki üçü 1989, 1992 ve 1995 yılında toplanan Kongreler, 1995 sonrasında düzenli olarak iki yılda bir toplanmaya başlamıştır. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi'nin onüçüncüsü, 4-6 Aralık 2013 tarihlerinde, artık gelenekselleşen mekanı olan Ankara'da ODTÜ yerleşkesinde yapıldı.

TSBD Ulusal Kongrelerde sosyal bilimlerin bütüncül karakterini ve sosyal bilim disiplinleri arasındaki etkileşimi ön plana çıkarmaya özen göstermektedir. Giderek artan bir ilgi ve katılımın gözlemlendiği, Ulusal Sosyal Bilimler Kongrelerinin vurgulanması gereken özgülüğü ise sosyal bilimlerin tüm disiplinlerinden bilim insanlarının katkılardan bulunması ve farklı görüş ve yaklaşımların özgürce tartışılabilirdiği bir bilim söleni niteliğini kazanmasını sağlayan çoğulcu niteliği ve yansıttığı zengin çeşitliliklerdir. Son yıllarda yapılan Kongrelere katılanların nitelikleri incelendiğinde, bildiri sunanların önemli bir oranının, meslek yaşantılarının başlangıcında olan genç öğretim elemanları ile yüksek lisans ve doktora çalışmalarını sürdüren genç araştırmacılar olduğu görülmektedir. TSBD, pek çok genç araştırmacının bilim dünyasına ilk sunumlarını yaptığı ve kendilerini tanıttığı böyle bir platformu gelenekselleştirmiş olmanın övünçünü taşımaktadır.

1980 yılındaki Birinci Ulusal Sosyal Bilimler Kongre'sinde sunulan bildiri sayısının 60, buna karşılık Onüçüncü Sosyal Bilimler Kongresi'ne yapılan bireysel başvuru sayısının 500'ün üzerinde olduğu düşünülürse, gelinen noktanın artan ilginin somut bir göstergesi olduğuna kuşku yoktur. Bunun yanı sıra, sosyal bilimcilerin kendi aralarındaki iletişimin ve birlikte çalışmanın güzel örnekleri olarak nitelenebilecek örgütlenmiş oturum önerileri sayısında da gözle görülür bir artış söz konusudur. Kongre düzenleme kurulunda görev alan sosyal bilimcilerin titiz çalışmaları sonucunda, üçte biri önceden örgütlenmiş oturum önerilerinden oluşan, toplam 80 oturumda 326 bildirinun sunulduğu Onüçüncü Sosyal Bilimler Kongresi programı böylesi bir zenginliği ve çeşitliliği yansıtmıştır. Bildiri sahipleri Türkiye'deki 60 üniversitenin yanı sıra yurtdışındaki 13 üniversite ve diğer kurumlardan gelen 454 bilim insanı ve araştırmacıdan oluşmaktaydı. Belirttiğim 60 üniversiteden yarısından fazlası, 33'ü ise Türkiye'nin üç büyük kentinde yerleşik devlet ve vakıf üniversiteleri dışında kalan üniversitelerimizdir. Kısa bir karşılaştırma yapmak gerekirse TSBD'nin 40. Kuruluş yılını kutladığı 2007 yılındaki 10. Kongrede, 67 oturumdaki 279 bildiri sunan katılımcılar Türkiye'deki 47

* Doç. Dr. Türk Sosyal Bilimler Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

üniversiteden gelmekteydi ve bunlardan 21'i üç büyük kentinde dışında kalan üniversitelerimizdi. TSBD, giderek artan bu ilgi ve genişleyen bir çevreden gelen katılımcılara görüş ve bulgularını sunacakları, özgür bir tartışma ortamı sağlamış olmaktan onur ve kıvanç duymaktadır.

Ulusal Sosyal Bilimler Kongrelerinin belirgin bir özelliği de, Türkiye’li sosyal bilim insanlarının, bilgi üretim ve tartışma gündemlerine, deyim yerindeyse, bir ayna tutmasıdır. Bu açıdan, 13. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresinde sunulan bildirimlerde ağırlıklı olarak, ülkemizin de birçok az gelişmiş ülke ile birlikte yaşadığı neoliberal dönüşüm sürecinde karşılaşılan ekonomik, toplumsal ve siyasal sorunların irdelenmesi hiç de şaşırtıcı olmasa gerek. Ancak ülkemizde, demokratik hak ve özgürlükleri sözlü ve fiziki şiddet kullanarak engellemeye yönelik uygulama ve anlayışların, kural tanımaz bir biçimde sürdürülmesi, nasıl bir yönetim/iktidar zihniyeti ile karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir. Bu açıdan, somut gelişmeleri kavrayabilmemizi sağlayacak, gücünü bilimsel araştırmalardan alan çalışmalara ve bu bağlamda yapılacak nitelikli tartışmalara, temel hak ve özgürlükler alanında sürekli daralmalarla karşı karşıya olduğumuz bir zaman diliminde, yaşanan engellemeler ve zorlukların aşılabilmesi için her zamankinden daha çok ihtiyacımız olduğuna kuşku yoktur. Çeşitli oturumlara yansıyan ağırlık verilen konular arasında emek, sendikal yaşam, yoksulluk, toplumsal cinsiyet, demokratikleşme, vatandaşlık ve kimlik sorunları dikkat çekmektedir. Türkiye’de emekleri ile yaşayanların karşılaştıkları sorunları ve geliştirilebilecek çözümleri, neoliberal hegemonyanın belirlediği tartışılmaz doğruların dar çerçevesinin dışına çıkarak tartışmaya başlamak açısından, 13. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresinde sunulan bildirimlerin ve yapılan tartışmaların önemli olduğu kanısındayız.

Bu bağlamda, örgütlenmiş oturum önerileri geliştirerek, Kongre’lerde emek ağırlıklı oturumların gerçekleştirilmesine 2007 yılındaki 10. Kongreden bu yana sürekli olarak katkı yapan Prof. Dr. Ahmet Makal’ın emeklerini şükranla zikretmek isterim. *Çalışma ve Toplum* dergisinin, Prof. Dr. Ahmet Makal tarafından örgütlenen “Türkiye Emek Tarihinden Kesitler” ve “Türkiye’de Emegin Güncel Sorunları” oturumunda sunulan bildirimleri “13. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi Emek Tartışmaları Özel Sayısı” olarak basmayı kararlaştırması, kongrelerde sunulan bildirimlerin daha geniş bir kesime ulaşabilmesi açısından, takdirle karşılanacak bir davranıştır. 2007 yılındaki 10.Kongre’den beri düzenli olarak sürdürülen bu işbirliğinin bundan böyle de devam etmesi dileğiyle, *Çalışma ve Toplum* dergisinin yayın kuruluna ve Prof. Dr. Ahmet Makal’a, TSBD yönetim kurulu adına teşekkür ediyorum.